

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

טוראי ישעיהו ארליך ז"ל

בן אליעזר ואסתר

נולד בזאווירצ'ה, פולין

בתאריך כ"ד תשרי תרע"ח, 10/10/1917

שרת בחיל רגלים

נפל בעת שירותו

ד' אייר תש"ח, 13/5/1948

נקבר בהר הרצל

אזור: א חלקה: 18 שורה: 12 קבר: 28

הותיר אחריו אשה וילדה, שנולדה אחרי מותו

בן 31 וחצי בנופלו

קורות חיים

בן אסתר ואליעזר, נולד ביום כ"ד בתשרי תרע"ח (10.10.1917) בעיר זאווירצ'ה אשר בפולין וחונך ברוח התורה והחסידות. הוא למד ב"חדר" ובבית-ספר פולני ובנעוריו התחיל לעבוד בצבעות כדי לעזור לפרנסת משפחתו. משעבר בית הוריו לעיר בנדין הצטרף שם לקן "השומר הדתי" ונעשה בו לאחד המדריכים הפעילים. לאחר שנים יצא להכשרה לקבוצת "עובדיה" בסלבקוב וגם שם תפס מקום מרכזי בחברה ובפעולות הקבוצה. ישעיהו גויס לצבא הפולני ושירת בו עד שהגיע זמנו להשתחרר. עם פרוץ מלחמת-העולם השנייה גויס שוב לצבא הפולני, נפצע, אך הצליח להימלט מפני שוביו וחזר לעירו. שם הוסיף להדריך נוער והקים חווה

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

חקלאית להכשרה ליד עירו, עד העברת כל היהודים לגיטו. בגיטו נתגלה ככוח מארגן ומלכד. עם החמרת הגזירות של הנאצים אירגן את תנועת הנוער במחתרת, שתפקידה היה להרביץ תורה וידיעת הארץ בקרב הנוער. עם זה דאג להספקת הצרכים החיוניים לילדים בגיטו. עם אחרוני היהודים מבנדין גורש לאושוויץ. וגם שם המשיך במחתרת בפעולתו הציונית. הוא הוציא בכתב עלונים, בהם עודד את היהודים לאמונה בגאולה ונטע בהם את עיקרי הציונות. כן העביר מכתבים למחנות שונים ובהם דברי עידוד אשר הפיחו אמונה ציונית בקרב הנוער, בא במגע עם שבויים רוסיים והשתתף בתוכנית לפיצוץ המשרפות. מאושוויץ הועבר למחנות אחרים והגיע עד דארוי. בהיותו קרוב לאפיסת-כוחות גמורה הגיע הצבא האמריקני למחנה ושיחרר אותו. לאחר שחזר לאיתנו השתדל להשיג עבודה לקיומו. זמן-מה עבד בבולשת הצבא האמריקני ועזר למצוא את עקבות פעילי המפלגה הנאצית. על אף מצבו החומרי הטוב והסיכויים לקבל רשות כניסה לארצות-הברית, ויתר על עבודתו זו מתוך שאיפה לעלות לארץ-ישראל. בעיר אשכך יסד יחד עם חבריו את אחד הקיבוצים הראשונים של "נוחם דתי" בגרמניה. ובחודש דצמבר 1945 יצא מהאזור האמריקני אשר בגרמניה לברגן-בלזן ומשם לגבול הגרמני-הבלגי כדי להגיע לריכוז חלוצי ולהפליג לארץ באוניות-ההעפלה. הוא נתפס, נתנסה בחקירות קשות, אבל החזיק מעמד ולא גילה את סודות הבריחה, אך נעצר ונחבש בכלא בהמבורג. בחודש מרס באותה שנה שוחרר והועבר ללנדסברג ומשם עבר את הגבול לאיטליה. ישעיהו הצטרף לקבוצת "בני-עקיבא" מלנדסברג ועזר בייסוד קבוצת ההכשרה "אילה" בוילמדונה אשר ליד אלסנדריה. תוך זמן קצר נעשה למרכז הקבוצה ולמדריכה הרוחני והחברתי. הוא הגיע לארץ באונייה "כ"ג יורדי הסירה", נתפס והוגלה לקפריסין. בשעת הגירוש היה בין המתנגדים בכוח לחיילים הבריטיים. בקפריסין המשיך בהדרכה, בקיבוצו וגם ביתר קיבוצי תנועת "תורה ועבודה".

בראשית 1947 בא לארץ והצטרף לכפר עציון. במהרה נקלט בחברה ובמשק, הצטיין בכשרונות בימתיים בהצגות חובבים. ידע להלהיב לבבות שומעיו בשירתו. נשא אישה והקים בית-משפחה נאה. בפרוץ מלחמת-העצמאות התמסר לענייני ביטחון. היה חבר בכיתת הפל"ם של המשק והשתתף בסיוורים בסביבה ואחר-כך, משסיים קורס מפקדי עמדות, נתמנה למפקד אחת העמדות בכפר עציון. באותו זמן היה גם סדרן עבודה והשקיע את מרצו בביצוע עבודת הביצורים וחפירת תעלות-הקשר. רגיל היה לומר לחבריו: "לא תקום מדינה עברית בלי צבא והרי אנו חיילי ישראל". ביום ד' באייר תש"ח (13.5.1948), יום הקרב האחרון של הגוש

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

לפני נפילתו, בפרוץ שריוני האויב לכפר, נפל. השאיר אחריו אישה וילדה,
שנולדה אחרי מותו.

ביום כ"ה בחשוון תש"י (17.11.1949) הועבר למנוחת-עולמים, עם יתר
חללי גוש עציון, בקבר-אחים בבית-הקברות הצבאי בהר-הרצל
בירושלים.

א

כפר-עציון, 18.4.48

חיה היקרה,

היום קיבלתי שני מכתבים (מיום 6.4 ומיום 13.4) ומאד שמחתי על שאת כותבת שירושלים צהלה ושמחה כעת לרגל השיירות שהגיעו. בזמן האחרון שופר בהרבה המצב בארץ. הבה נקווה שהמצב ישתפר עוד יותר, ושיירות תגיענה בשלום. בודאי את קוראת ומאזינה לחדשות, שהיהודים הפליאו לעשות והמצב הולך ומשתפר. לי יש הרגשה שונה בנוגע לכפר-עציון. אני אף פעם לא חשבתי עוד שנוכח לעזוב את המקום הזה. לגבי טבעי הוא שאנו נישאר כאן לעד.

ייתכן שבגלל זה שאני נמצא כאן אינני רואה את המצב באור הנכון. מי שנמצא מחוץ למסגרת הזאת אולי רואה את הדבר באופן אובייקטיבי יותר.

בימים אלה מלאו שנתיים מאז הכרנו זה את זה. כמה תלאות עברו עלינו מני אז, בעולם החופש והשלום! אך אל נצטער; בזה שהגענו למחוז-הנפגה, לארץ-ישראל — דיינו! מי פילל לפני שלוש שנים שנחיה ונחיה בארץ-ישראל? אמנם המאבק הוא קשה מאד, אבל אנו יודעים לכל הפחות שבביל מה אנו סובלים, וזה, יקירתי, ממתק את המרידות.

ב

כפר-עציון, 21.4.48

קרובי היקרים, שלום רב לכם!

אצלנו הכל כשורה. מזמן לזמן עושים "פנטסיות". בודאי קראתם על המאורעות האחרונים אצלנו. היה מספיק שמה. העתונות נמנעה לפרסם הרבה וסבורני שבכוונה מסוימת. מזג-האוויר כאן הוא נוח מאד. בכלל העונה עכשיו היא היפה ביותר אצלנו. הכל צומח, ההרים מכוסים דשא ירוק. מים יש לנו דיינו, כיון שהשנה היתה שנה גשומה, ונקווה שהם יספיקו לקיץ. אספקה — יש לנו מלאי מספיק. שאלה מכאיבה היא המטע שלנו, ישנה עבודה רבה אולם לא בכל יום יכולים לעבוד בשטח, כיון שלעתים קרובות יורים צלפים ערבים

על אנשינו, ונגד זה אי-אפשר לפעול הרבה, כי הם מסתתרים בנקיטת הסלעים הנמצאים כאן בשפע. בכליזאת ממשיתים לחרוש ולעדור עד כמה שאפשר. הבהמות ברובן הועברו לקיבוץ יבנה, והפרות הספורות והפרדות שנשארו ניוונות מן המספוא שישנו עוד בידינו, ולקראת העתיד הקרוב אנו מכינים ירק. קוצרים אותו ומצילים עד כמה שאפשר, כי בהתקרב הקיץ נשרף הירק מחמת השמש. גם ביער מטפלים בגדר האפשרי. בדרך-כלל סובלות שאר העבודות במשק — כגון סיקול, בניית טיראסות והכשרת קרקע, כי אין הקומץ משביע את הארי. יש הרבה לעשות והאנשים מועטים. אנשים רבים נתונים לענייני הבטחון: שמירה, ביצורים, משלטים וכו'. אנו חוששים שנשקפת לנו התמודדות-כוחות עם האויב, והבה נקווה שגם הפעם נצליח, ונכה את האויב שוק על ירך.

הרי זהו גורל העם והרי אנחנו חוליה בעמנו. תמיד קשרנו גורלנו בגורל העם כולו. הלא דרך אחרת אין וזהו הגורם היחיד המעודד אותנו.

טעות היא בידך, פרץ יקירי, שלפני בואי ארצה בודאי לא חשבתי על סבל נוסף, אחרי הגיהנום הנאצי, וסברתי שכבר באתי. אל הנחלה ואל המנוחה. לא ולא! עוד בהיותי אי-שם בגולה ידעתי זאת: ידעתי שהדרך לגאולה לא סוגה בשושנים, וחירות ומולדת אינן נקנות במחיר הסבל בגולה. אנו בחרנו בדרך הזאת כי גאולה בלי סבל עוד לא ברא ד'.

התאוששתי במקצת לאור הגבורות שבחורינו היקרים הגדילו להראות. מי מילל גבורותיהם של בני הדור החדש, שאינם מביישים מסורת המכבים ומפלסים בדמם דרך לגאולה? יום-יום מביא ידיעות משמחות, והבה נקווה שלא רחוק היום ושאפתנו תתגשם. כלום יש כוח שיגזול את החופש שלנו? נגד ההקרבה היהודית אין כוח מעצור. הנה כרגע שמעתי על כיבוש חלק של חיפה. עמידתנו כאן בגוש מספיקה להוכיח לאויב שלנו למי הנצחון. כלום ייאמן שאנו השוכנים בלב כפרים ערבים יכולים להחזיק מעמד? ובכליזאת הנחלנו לאויב תבוסה, כי מאבקנו הוא לחיים ולדרור, לצדק ולעמל, לשוב יציב.
